International

scientific and practical conference

DECEMBER 6
2024

2024

STDF

Science technology& Digital finance

Google Scholar

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

Scientific journal of Science technology & Digital finance

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic

(December 6, 2024)

(Part 2)

Jizzakh-2024

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic – Jizzahk: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, December 6, 2024, 450 pp.

Editors in charge: DSc.prof. Turakulov O.X., PhD. O'ralov A.I.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

HUDUDLARDA QURILISH INDUSTRIYASINING HOZIRGI HOLATI

Jiyanbekov Odil, O‘ralova Shahnoza
Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston milliy universitetining Jizzax filiali talabalari

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada hududlarda qurilish industriyasining hozirgi holati va rivojlanish tendentsiyalari tahlil qilinadi. Maqolada qurilish sohasidagi muhim omillar, iqtisodiy o‘sish, innovatsion texnologiyalar va barqaror rivojlanish masalalari ko‘rib chiqiladi. Hududiy xususiyatlar va iqtisodiy sharoitlar inobatga olingan holda, qurilish industriyasining o‘sishi, muammolari va imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, maqolada davlat siyosati va investitsiya faoliyati hamda mahalliy va xalqaro tajribalar asosida qurilish sohasini rivojlantirish strategiyalari taklif etiladi.

Kalit so‘zlar: Qurilish industriyasi, Hududiy rivojlanish, Innovatsion texnologiyalar, Iqtisodiy o‘sish, Barqaror rivojlanish, Davlat siyosati, Investitsiya faoliyati, Mahalliy tajribalar, Xalqaro tajribalar, Qurilish muammolari.

Hududlarni iqtisodiy rivojlantirish, uy-joy bilan ta’minlash, infratuzilmani rivojlantirish, yangi ish o‘rinlari yaratishda qurilish sanoati muhim o‘rin tutadi. Hududlardagi qurilish industriyasining hozirgi holatini tushunish uchun bir nechta asosiy jihatlarni ko‘rib chiqish kerak:

Qurilishning iqtisodiy hissasi:

Qurilish iqtisodiyotning asosiy tarmoqlaridan biri bo‘lib, viloyat yalpi ichki mahsulotiga salmoqli hissa qo‘shmoqda. Biz kabi rivojlanayotgan hududlarda qurilish yanada muhimroq rol o‘ynashi mumkin, chunki infratuzilma loyihalari va uy-joy qurilishi nafaqat iqtisodiy o‘sishga, balki ijtimoiy barqarorlikka ham hissa qo‘shadi.

Qurilish tendentsiyalari:

Qurilishning hozirgi tendensiyalari orasida ekologik barqaror va energiya tejamkor binolarga talabning ortishi, innovatsion materiallar va texnologiyalardan foydalanish, uy-joy va infratuzilma sifatini yaxshilashga e’tibor kuchayishi kiradi. Ushbu tendentsiyalar qurilish sohasida faoliyat yurituvchi kompaniyalar va davlat organlarining rivojlanish yo‘nalishlarini shakllantiradi.

Mintaqaviy xususiyatlar:

Har bir mintaqa qurilish industriyasining rivojlanishiga ta’sir ko‘rsatadigan o‘ziga xos xususiyatlarga ega. Misol uchun, qishloq joylarda qishloq xo‘jaligi yoki infratuzilmani rivojlantirish talabi bo‘lishi mumkin, shaharlarda esa asosiy e’tibor turar-joy yoki tijorat rivojlanishiga qaratilishi mumkin.

Muammolar va qiyinchiliklar:

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

Katta salohiyatga qaramay, qurilish sanoati ham ba’zi muammolar va qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Bular orasida malakali ishchilarning etishmasligi, qurilish ruxsatnomalarini olishdagi qiyinchiliklar, materiallar va uskunalarning yuqori narxi, shuningdek, atrof-muhitni cheklash va chiqindilar bilan bog‘liq muammolar bo‘lishi mumkin.

Makroiqtisodiy omillarning ta’siri:

Hududlarda qurilish industriyasining holati va rivojlanish istiqbollariga inflyatsiya, foiz stavkalari, soliq siyosati va davlat investitsiyasi kabi makroiqtisodiy omillar ham sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Iqtisodiy beqarorlik yoki makroiqtisodiy siyosatdagi o‘zgarishlar qurilish hajmi va sanoatga investitsiyalar hajmiga sezilarli ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Davlatning roli:

Davlat qurilish faoliyatini tartibga solish, infratuzilmaga sarmoya kiritish, imtiyozlar va subsidiyalar berish, shuningdek, hududlarda qurilishni rivojlantirishni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha strategiya va dasturlarni ishlab chiqish orqali qurilish industriyasini rivojlantirishda asosiy rol o‘ynaydi.

Umuman olganda, hududlarda qurilish industriyasining hozirgi holatini tushunish turli jihatlarni, jumladan, iqtisodiy hissalar, tendentsiyalar, muammolar va muammolar, mintaqaviy xususiyatlar va makroiqtisodiy omillar ta’sirini tahlil qilishni talab qiladi. Bu sohani rivojlantirishning samarali strategiyasini ishlab chiqish, uning hududlar iqtisodiyoti va ijtimoiy rivojlanishiga qo‘shayotgan hissasini oshirishga xizmat qilmoqda.

Hududlarda qurilishni samarali boshqarish

Hududiy qurilish boshqaruvi barqaror iqtisodiy rivojlanish, ijtimoiy farovonlik va ekologik xavfsizlikni ta’minlashda muhim o‘rin tutadi. Samarali boshqaruv qurilish jarayonining barcha bosqichlarini qamrab oluvchi bir qator jihatlarni o‘z ichiga oladi - rejalashtirishdan to amalga oshirishgacha. Hududlarda qurilishni samarali boshqarishning asosiy jihatlari quyidagilardan iborat:

Strategik rejalashtirish:

Mintaqadagi qurilish industriyasini rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlarini belgilashda strategik rejalashtirish hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Bu mavjud vaziyatni tahlil qilish, rivojlanish ehtiyojlari va maqsadlarini aniqlash, uzoq muddatli strategiya va harakatlar rejalarini ishlab chiqishni o‘z ichiga oladi. Samarali strategik rejalashtirish resurslardan foydalanishni optimallashtirish, xavflarni kamaytirish va barqaror o‘sishga erishishga yordam beradi.

Tartibga solish va litsenziyalash:

Qurilish sifati va xavfsizligini ta’minlashda davlat tomonidan tartibga solish va litsenziyalash muhim o‘rin tutadi. Bu sifat standartlari, loyihalash va qurilish talablarini belgilash, qonunlar va qoidalarga rioya etilishini nazorat qilishni o‘z ichiga oladi. Qurilish kompaniyalari va mutaxassislarini litsenziyalash ham professionallik va mas'uliyatni oshiradi.

Moliyalashtirish va investitsiyalar:

Hududlarda qurilish loyihalarini muvaffaqiyatli amalga oshirishning asosiy omili moliyalashtirishning mavjudligini ta’minlashdir. Davlat investitsiyalari, xususiy investitsiyalar, kreditlash va subsidiyalar qurilishga sarmoya jalb etishning muhim vositalaridir. Samarali moliyaviy boshqaruv xarajatlarni optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish va investitsiyalar samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Loyihalar boshqaruvi:

Qurilish loyihalarini boshqarish har tomonlama yondashuv va professional ko‘nikmalarni talab qiladi. Bu loyihaning barcha bosqichlarini rejalashtirish, tashkil etish, nazorat qilish va muvofiqlashtirishni o‘z ichiga oladi - loyiha hujjatlarini tayyorlashdan qurilishni yakunlashgacha. PMBOK yoki Agile metodologiyasi kabi zamonaviy loyihalarni boshqarish usullaridan foydalanish samaradorlikni oshirish va xavflarni kamaytirishga yordam beradi.

Sifat va xavfsizlik:

Qurilish sifati va xavfsizligini ta’minlash samarali boshqaruvning ustuvor yo‘nalishi hisoblanadi. Bunga materiallar va ishlarning sifatini nazorat qilish, texnik standartlar va qoidalarga rioya qilish, shuningdek, qurilish maydonchasida mehnat xavfsizligini ta’minlash kiradi. Muntazam tekshiruvlar va auditlar mumkin bo‘lgan muammolar va kamchiliklarni aniqlash va tuzatishga yordam beradi.

Barqarorlik:

Qurilish sanoatining barqaror rivojlanishi iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatlar o‘rtasidagi muvozanatni o‘z ichiga oladi. Bunda ekologik toza texnologiya va materiallardan foydalanish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, shuningdek, jamiyat manfaatlarini hisobga olish va qurilish tashkilotlarining ijtimoiy mas’uliyatini ta’minlash kiradi.

Umuman olganda, hududlarda qurilishni samarali boshqarish barcha manfaatdor tomonlar – davlat, biznes, jamiyat va mutaxassislarning kompleks yondashuvi va hamkorligini talab qiladi. Shundagina sanoatning barqaror rivojlanishini ta’minlab, iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik sohalarda o‘z oldimizga qo‘ygan maqsadlarga erisha olamiz.

Hududlarda qurilish industriyasini rivojlantirish istiqbollari

Infratuzilma loyihalari:

Hududlarda qurilish industriyasini rivojlantirish istiqbollarini belgilovchi asosiy omillardan biri bu infratuzilma loyihalarini amalga oshirishdir. Transport infratuzilmasining kengayishi, energetika ob’ektlari, suv ta’minoti tizimlari, shahar infratuzilmasining qurilishi qurilish hajmining oshishiga, yangi ish o‘rinlari yaratilishiga xizmat qilmoqda.

Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish:

Robotlashtirilgan qurilish, binolarni 3D bosib chiqarish, aqlli materiallar va texnologiyalar kabi zamonaviy texnologiyalardan foydalanish qurilish samaradorligini oshirish, vaqtni qisqartirish va xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi. Qurilish sohasida raqamlashtirish va innovatsiyalarning rivojlanishi sifat va raqobatbardoshlikni oshirish uchun yangi imkoniyatlar ochmoqda.

Uy-joy qurilishi:

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

Aholi turmush darajasi va aholi sonining o‘sishi uy-joyga bo‘lgan talabni kuchaytirmoqda. Hududlarda uy-joy qurilishini rivojlantirish, jumladan, yangi turar-joy majmualarini barpo etish, eski binolarni ta’mirlash, hududiy infratuzilmani rivojlantirish aholi turmushi va farovonligi uchun qulay shart-sharoit yaratishga xizmat qilmoqda.

Ekologik barqarorlik:

Iqlim o‘zgarishi va ekologik muammolarga e’tibor kuchayishi sharoitida ekologik barqaror qurilishni rivojlantirish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Energiya tejamkor texnologiyalardan foydalanish, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish – bularning barchasi sog‘lom turmush muhitini yaratish va atrof-muhitga salbiy ta’sirni kamaytirishga xizmat qilmoqda.

Turizm infratuzilmasini rivojlantirish:

Hududlarda turizm infratuzilmasini qurish va rivojlantirish sarmoyalarni jalb qilish, yangi ish o‘rinlari yaratish va iqtisodiyotni rivojlantirishga yordam beradi. Mehmonxonalar, mehmonxonalar, sayyohlik obyektlari qurilishi, transport va rekreatsion infratuzilmaning rivojlanishi turizm industriyasini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratmoqda.

Raqamlashtirish va ma’lumotlarni boshqarish:

BIM modellashtirish, IoT, bulutli yechimlar kabi raqamli texnologiyalardan foydalanish qurilishni boshqarish jarayonlarini optimallashtirish, xatolarni kamaytirish, loyihalarni rejalashtirish va nazorat qilishni yaxshilash imkonini beradi. Ma’lumotlarni boshqarish va tahlil qilish qurilishni samarali boshqarishning ajralmas qismiga aylanmoqda.

Kadrlar tayyorlash va malakasini oshirish:

Hududlarda qurilish industriyasini rivojlantirish malakali mutaxassislarni talab qiladi. Shu bois soha xodimlarini tayyorlash, malakasini oshirish va malakasini oshirish muhim jihatdir. O‘quv dasturlari, mahorat saboqlari, malaka oshirish kurslari professional kadrlar bazasini yaratishga xizmat qilmoqda.

Hududlarda qurilish industriyasini rivojlantirish qanchalik istiqbolli bo‘lishi kompleks yondashuv, innovatsiyalar, barcha manfaatdor tomonlarning hamkorligi va zamonaviy tendentsiyalarni hisobga olishga bog‘liq. Qurilishni rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratilayotgani mintaqada barqaror iqtisodiy o‘sish, ijtimoiy barqarorlik va ekologik xavfsizlikni ta’minlashga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Бузырёва В.В. Экономика строительства. Учебное пособие. - М., 2007.
2. Графова Г.Ф., Гуськов С.В. Экономическая оценка инвестиций: Учебное пособие. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К˚», 2008. – 183 с.
3. Давлетов И.Х. Социально-экономические проблемы развития жилищного строительства в модернизируемой экономике. – Т.: Изд.-во “Fan va texnologiya”, 2012. - 200 с.

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

4. Yodgorov V.U., Butunov D.Ya., Hayitov E.B. Qurilishda tanlov savdolari va ularni tashkil etish. O’quv qo’llanma.- Toshkent: TAQI, 2012.- 122 b.
5. Жуков Д.М. Экономика и организация жилищно-коммунального хозяйства города: Учеб. пособие для студ.высш.учеб.заведений.- М.: Изд-во “ВЛАДОС-ПРЕСС”, 2003.- 96 с.
6. Исаков М.Ю. Экономика капитального строительства. Учебное пособие. – Т.: Издательство Литературного фонда Союза писателей Узбекистана, 2004. - 28 б.
7. Nizametdinov A., Xojiboqiyeva N. RAQAMLI IQTISOD VA INNOVATSION AXBOROT-KOMMUNIKATSIYALAR TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNI DOLZARB MASALALARI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – Т. 1. – №. 3. – С. 92-94.

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024